

PRESENTACIÓ DE L'ASSIGNATURA

Titulació acadèmica		Batxillerat / Grau en Història, Arqueologia i Arts cristianes			
Assignatura		2G1006 HISTÒRIA DE L'ART CRISTIÀ DEL RENAIXEMENT I EL BARROC			
Any	Segon / Curs Pont	Curs	2019-2020	Valor lectiu	6 ECTS
Període lectiu	Primer semestre	Hores setmanals	3	Cicle	Primer cicle
Professors	Dra. Miquela Sacarés			Llengua	Català

Descripció de l'assignatura:

Història de l'art cristià del Renaixement i del Barroc és una assignatura que pretén fer una aproximació a aquests períodes de la Història de l'Art, en correspondència cronològica amb l'anomenada "Època Moderna", fent especial incidència en les manifestacions artístiques de signe cristià. El contingut de la matèria s'estructurarà a partir dels tres grans estils Renaixement, Manierisme i Barroc, i es centrarà principalment amb el gènere de la pintura. En primer lloc, s'estudiarà l'art del primer Renaixement conegut com a Quattrocento amb les diferents escoles que sorgeixen a la Toscana i els més destacats pintors de l'escola florentina, i dels centres de Pàdua, Ferrara, i Venècia. El Cinquecento amb les figures de Leonardo da Vinci, Miquel Àngel, i Rafael posaran les bases a les grans aportacions de l'art. La crisi del Renaixement donarà pas al manierisme, i a la ruptura de les fórmules clàssiques amb pintors tan reconeguts com Correggio, Ticià, i Tintoretto. A continuació el nou llenguatge barroc copsa el panorama artístic, i arran de les noves directrius del Concili de Trento es renoven els programes iconogràfics de les esglésies dels diferents ordres religiosos. La temàtica cristològica, mariana, i els repertoris hagiogràfics dels sants seran els grans temes conreats. El naturalisme de Caravaggio i el classicisme barroc dels Carracci fixen la difusió a l'àmbit europeu

Temari abreujat:

1- Introducció. L'art a l'edat moderna. Marc geogràfic, històric i cronològic. Característiques generals. Periodització i estils. Renaixement, Manierisme, Barroc.

2 -La pintura italiana del primer Renaixement. El Quattrocento. La primera generació de pintors florentins: Fra Angelico, Massaccio, Ucello, Piero della Francesca, Andrea del Castagno, Filippo Lippi. La segona generació de pintors florentins: Gozzoli, Ghirlandaio, Andrea del Verrochio. La secularització de la cultura del Renaixement, les transposicions de les imatges cristianes a temàtiques paganes. El cercle neoplatònic: els encàrrecs a Botticelli. L'escola Umbra: Perugino, Signorelli. Els centres de Pàdua, Ferrara, i Venècia: Mantegna, Cosme Tura, Francesco del Cossa, Bellini, de Messina, Crivelli.

3- La pintura italiana del segon Renaixement. El Cinquecento. Roma i Venècia. La pintura:

Leonardo da Vinci i els seus seguidors: la perspectiva aèria. Miquel Àngel i la Capella Sixtina. Rafael i les estàncies vaticanes. Guilio Romano. L'escultura: La multifocalitat i la visió giratòria de Miquel Àngel.

4- El Manierisme i la crisi del Renaixement. La fi del llenguatge clàssic: les polèmiques classicisme-manierisme. El Manierisme i la imatge religiosa. El Manierisme i la imatge religiosa. Escola florentina: Jacobo Pontormo. Escola Parmesana: Correggio, Il Parmigianino. Venècia: Giorgione, Ticià, Veronese, Tintoretto.

5- El Barroc. La pugna de l'església catòlica contra el protestantisme iconoclasta. La renovació iconogràfica arran del Concili de Trento. La temàtica cristològica: les escenes de la Passió, la Crucifixió. La temàtica mariana: el culte a la Verge. La Immaculada i els símbols de les lletanies. La Immaculada i els artistes espanyols. Els repertoris hagiogràfics: les visions i els èxtasis dels sants. El programa decoratiu de les esglésies dels ordres religiosos: Jesuïtes, Carmelites, Franciscans, Agustins.. La pintura barroca italiana: Caravaggio i el naturalisme.

Bibliografia bàsica:

ARGAN, G. C., *Renacimiento y Barroco*, 2 vols., Akal, Madrid, 1987 (1976).

BAXANDALL, M., *Pintura y vida cotidiana en el Renacimiento. Arte y experiencia en el Quattrocento*, Gustavo Gili, Barcelona, 1978 (1972).

BAZIN, G., *Barroco y Rococó*, Barcelona, Destino, 1992

BLUNT, A., *Teoria de las Artes en Italia*, Cátedra, Madrid, 1987 (1940).

BOTTINEAU-FUCHS, Y., *El arte del barroco*, Madrid, Akal, 1990

BURKE, P., *El Renacimiento italiano. Cultura y sociedad en Italia*, Alianza, Madrid, 1993 (1986).

CHASTEL, A., *El Arte del Renacimiento 1450-1500*, Akal, Madrid, 2005.

MÂLE, E., *El Barroco: arte religioso del siglo XVII: Italia, Francia, España, Flandes*, Madrid, Encuentro, 1985

PANOFSKY, E., *Los primitivos flamencos*, Cátedra, Madrid, 1998 (1966).

PAOLETTI, J. i RADKE, G. M., *El Arte en la Italia del Renacimiento*, Akal, Madrid, 2002 (1997).

TAPIE, V., *Barroco y Clasicismo*, Madrid, Cátedra, 1978

WELCH, E., *Art in Renaissance Italy*, Oxford University Press, 2000.

WÖLFFLIN, H., *Renacimiento y Barroco*, Paidós, Barcelona, 1991 (1888).

Bibliografia complementària

BROTON, J., *El bazar del Renacimiento*, Paidós, Barcelona, 2003

KRISTELLER, P. O., *El pensamiento renacentista y las artes*, Taurus, Madrid, 1986 (1965).

MURRAY, L., *El Alto Renacimiento y el Manierismo. Italia, el norte y España*, Destino, 1995 (1977).

PANOFSKY, E., *Renacimiento y renacimientos en el arte occidental*, Alianza, Madrid,

1975 (1960).

CHASTEL, A., *El arte italiano*, Akal, Madrid, 1988 (1957).

GOMBRICH, E. H., *La Historia del arte*, Debate/Círculo de Lectores, Madrid, 1997 (1985).

HARBISON, C., *El Espejo del artista: el arte del Renacimiento septentrional en su contexto histórico*, Akal, Madrid, 2007 (1995).

HARTT, F., *History of Italian Renaissance Art: Painting, Sculpture, Architecture*, Abrams, Nueva York, 1987.

JESTAZ, B., *Historia del Arte del Renacimiento*, Akal, Madrid, 1991 (1984).

JANSON, H. W., *Historia general del arte*, Alianza, Madrid, 1990.

PÄCHT, O., *Early Netherlandish Painting. From Rogier van der Weyden to Gerard David*, Harvey Miller, Londres, 1994.

REAU, L., *Iconografía del arte cristiano*, 5 vols., Serbal, Barcelona, 1996 (1955-1959).

Summa Pictorica. Historia Universal de la Pintura (dir. Joan Sureda), Planeta, Barcelona, 1998.

TURNER, J. (ed.), *The Dictionary of Art*, 34 vols., Grove, Nueva York, 1996.